

Nieuwsbrief september 2013

1. Meldingen

Meldpunt Vreemdelingendetentie

2. Hongerstakingen onterecht in isoleercel, minder klachten ingediend bij de Commissie van Toezicht, beloofde zorg uitgezette hongerstakingen niet geleverd

In het nieuws

3. Reactie Meldpunt op toekomstvisie vreemdelingenbewaring Teeven, rapport Amnesty International, rapport College van de Rechten van de Mens, reactie Nederlandse overheid CPT-rapport

Publicaties en activiteiten van de afgelopen 2 maanden

4. Fietstocht 'Vreemmland Wielerronde', waken

Activiteiten

Meldpunt

Vreemdelingendetentie

verzamelt klachten over de omstandigheden in vreemdelingendetentie.

Het doel is om zo meer zicht te krijgen op de detentie-omstandigheden en dit terug te koppelen naar de politiek en media. Daarnaast bieden we hulp bij de opvolging van klachten.

Heeft u een klacht? Bel dan naar **030-2990222**, vanuit detentie kunt u gratis bellen naar **0800-3388776** of vul het klachten formulier in op onze [website](#)

1. Meldingen

Meldpunt Vreemdelingendetentie

Cijfers

In de eerste helft van 2013 is het aantal klachten bij het Meldpunt Vreemdelingendetentie explosief gestegen. Waar in eerdere jaren ongeveer 100 tot 120 klachten over het gehele jaar binnenkwamen, zijn dat er eind augustus dit jaar al 163. Sinds de oprichting van het Meldpunt is het aantal medische klachten ook sterk toegenomen. Betrof dit in 2010 en 2011 ongeveer 20% van alle klachten, daar lag dit aantal vorig jaar op 30% en dit jaar maar liefst op 43% (70 klachten). Andere veelgehoorde klachten gaan over isolatie (19), bejegening (14) en het contact met de buitenwereld (8).

Visitaties gaan door

Terwijl drie personen na het sluiten van hun celdeur televisie zaten te kijken, werden zij één voor één door een aantal medewerkers uit hun cel gehaald. Zonder een duidelijke uitleg van wat er ging gebeuren en wat de reden daarvan was, werden ze meegenomen naar een lege cel en werd hen daar verteld dat ze zich moesten ontkleden. Achteraf bleek dat het detentiecentrum het vermoeden had dat de personen drugs in hun cel hadden. Er is echter niets gevonden.

Het Meldpunt vindt dat het belang van het vernederende lichamelijke onderzoek van visitatie niet opweegt tegen de mogelijke aanwezigheid van drugs. Het Meldpunt is van mening dat het uiterst belastend en vernederend middel van visitatie slechts in hoge uitzondering mag worden toegepast. In dit geval zou een celinspectie in combinatie met een fouillering voldoende moeten zijn geweest.

Geweld bij uitzetting

In de afgelopen maanden hebben wij een aantal meldingen ontvangen over geweldstoepassingen bij uitzettingen. Mensen beklagden zich erover dat er kussens tegen hun gezichten zijn aangedrukt waardoor ademen moeilijk werd, dat er tie-raps gebruikt zijn om hen vast te binden en dat er vingers achter de kaken zijn geduwd om een persoon rustig te krijgen. Foto's maken van de verwondingen werd in één geval bemoeilijkt door het detentiecentrum en daarnaast waren de artsen in het detentiecentrum niet bereid om medisch onderzoek te verrichten ter onderbouwing van een eventuele aangifte, aldus de vreemdeling.

2. Hongerstakers onterecht in isoleercel, minder klachten ingediend bij de CvT, beloofde zorg uitgezette hongerstakers niet geleverd

In het nieuws

Hongerstakers onterecht in isoleercel

In juni 2011 beloofde staatssecretaris Teeven van Justitie op aanbeveling van de Nationale ombudsman dat voedsel- en vochtweigerende vreemdelingen niet meer in 'kale' isoleercellen geplaatst zouden worden. Tijdens de hongerstaking in Detentiecentrum Schiphol in april en mei dit jaar zijn er echter een aantal hongerstakers wel in zo'n isoleercel geplaatst. Twee advocaten dienden namens hun cliënten een klacht in. De directie stelde dat de plaatsing in een isoleercel noodzakelijk was om de gezondheid van de stakers in de gaten te kunnen houden. De Commissie van Toezicht oordeelde echter dat de directie niet bevoegd was om camerabewaking toe te passen, wat de plaatsing in de isoleercel onrechtmatig maakte.

Lees [hier](#) het artikel in het NRC Handelsblad.

Minder klachten ingediend bij de Commissie van Toezicht

Al een aantal jaar achtereenvolgens daalt het aantal klachten over het regime in vreemdelingenbewaring dat door vreemdelingen bij de Commissie van Toezicht (CvT) wordt ingediend, aldus Staatssecretaris Teeven. In 2008 werden er nog 1214 klachten ingediend en in 2012 waren dat er 'slechts' 702 (een afname van 43%). Het aantal gegronde klachten is afgenomen van respectievelijk 30 naar 13. Twee kanttekeningen die geplaatst dienen te worden is dat het aantal vreemdelingen in detentie ook sterk is afgenomen, namelijk met 37 procent. Dit zou dus slechts een afname van 6% betekenen en niet van 43% – wat natuurlijk wel de goede kant opgaat. De tweede kanttekening is dat heel veel vreemdelingen niet bij de CvT klagen. Zo belanden bijvoorbeeld de meeste klachten die bij ons binnenkomen niet bij de CvT, omdat wij de klachten proberen op te lossen door bijvoorbeeld rechtstreeks contact met de detentiecentra te hebben. Voor vreemdelingen is het vaak ook lastig om op tijd een klacht in te dienen. Op basis van artikel 61 lid 5 Pbw moet de betrokkene uiterlijk op de zevende dag na kennisgeving van de beslissing waarover hij of zij zich wenst te beklagen een klaagschrift indienen. Een goed klaagschrift vereist in veel gevallen juridische kennis, wat er dus op neerkomt dat de klacht het beste door de advocaat ingediend kan worden. Voordat de vreemdeling de klacht bij de advocaat neerlegt, is er echter vaak al veel of zelfs alle tijd verloren gegaan.

Beloofde zorg uitgezette hongerstakers niet geleverd

De in de afgelopen maand naar Guinee uitgezette hongerstakers Bah en Koulibaly, hebben niet de zorg gekregen die hen beloofd werd. De rechter besliste dat de twee uitgezet mochten worden, mits er medicatie en geneeskundige zorg geleverd zou worden. De twee zijn uiteindelijk op straat belandt, omdat het in Guinee gangbaar is dat toekomstige zorg vooraf betaald wordt. Zonder de hulp van vertrouwensarts Elcke Bonsen zou de gezondheid van de twee ernstig in gevaar zijn gekomen. Zij heeft er uiteindelijk voor gezorgd dat zij in een hotel konden overnachten en medicatie kregen.

Mensen die net uit een honger- en/of dorststaking komen, moeten goede lichamelijke en psychische medische ondersteuning krijgen. Er bestaat namelijk een reële kans op het ontstaan van het zogenaamde refeeding syndrome. Het refeeding syndrome kan er onder andere voor zorgen dat er verminderde spierkracht, longfunctie en hartfunctie ontstaat. Lees meer over het refeeding syndrome op de [website](#) van de Johannes Wier Stichting.

3. Reactie Meldpunt op Toekomstvisie vreemdelingenbewaring Teeven, rapport Amnesty International, Rapport College Rechten van de Mens, reactie Nederlandse overheid CPT-rapport

Publicaties en activiteiten van de afgelopen 2 maanden

Reactie Meldpunt Vreemdelingendetentie op Toekomstvisie Vreemdelingenbewaring Teeven

Op 13 september heeft Staatssecretaris Teeven de kabinetsplannen over de toekomst van de vreemdelingenbewaring bekend gemaakt. De voorgenomen plannen bevatten een aantal potentiële verbeteringen en verslechtingen, maar er staat tot noch toe weinig concreets op papier. Voor de meeste plannen zullen dus de wetsvoorstellen afgewacht moeten worden.

Scheiding in het regime

Het huidige regime zal worden opgesplitst in twee regimes, namelijk het reguliere regime (ook wel het verblijfsregime genoemd) en het beheersregime.

In het reguliere regime zullen de vreemdelingen meer vrijheid krijgen *binnen de afdeling* van de locatie waar zij verblijven. Het Meldpunt is van mening dat enkel meer vrijheid binnen de eigen afdeling onvoldoende veranderd aan de huidige situatie en bovendien aan het beginsel van minimale beperkingen. De uitwerking hiervan is nog niet openbaar, maar het zal hoogstwaarschijnlijk enkel betekenen dat mensen meer tijd buiten hun cel door kunnen brengen. Dit zal de gevangenis sfeer onvoldoende wegnemen, gezien het feit dat de afdeling een klein oppervlakte beslaat en hier weinig activiteiten mogelijk zijn.

Het beheersregime baart bij ons grote zorgen. Ook hier geldt weer dat het voorstel nog niet concreet is over de invulling van het regime en dat wij dus moeten wachten op de wetsvoorstellen. Wij verwachten dat het beheersregime te vergelijken zal zijn met het huidige beheersregime, wat vele vergaande beperkingen van de persoonlijke vrijheid kent. Mensen zitten hier ongeveer 23 uur per dag op hun eenpersoonscel en hebben een uiterst beperkte mogelijkheid tot luchten. Het aantal uren dat men mag recreëren hangt af van goed gedrag evenals de mogelijkheid tot overplaatsing naar de reguliere afdeling. Er mag maximaal 15 minuten per dag gebeld worden op de afdeling en men mag geen boeken meenemen naar de luchtplaats.

Bezoekuren

In het huidige regime bestaat er recht op minimaal één bezoeken per week. In de praktijk ligt dit op 2 uur en er worden ook wel eens uitzonderingen gemaakt voor een extra uur. In zijn wetsvoorstel wil de Staatssecretaris het recht op bezoek voor 'minimaal twee uur per week' vastleggen. Het Meldpunt vindt deze formulering onduidelijk en zou in het wetsvoorstel graag een concreet getal willen zien, dat bovendien recht doet aan de belofte tot verlichting van het regime. Ook moet worden meegewogen dat het contact met de buitenwereld al lastig is voor vreemdelingen, gezien het feit dat de belkosten vanuit detentie erg hoog zijn.

Pilots (nog) niet uitgebreid

In de brief van Teeven worden enkel de resultaten van de pilots met alternatieven voor vreemdelingenbewaring genoemd. Wij hadden graag teruggelezen dat de pilots (op de korte termijn) zouden worden uitgebreid. Het ene project heeft meer succes dan het ander, wellicht zou er een afweging gemaakt kunnen worden om de succesvolle projecten intensiever, en ten aanzien van een grote groep vreemdelingen, toe te passen.

Daarnaast geeft de Staatssecretaris aan dat er maar een kleine groep in aanmerking is gekomen voor de pilots. Dit, omdat het grootste gedeelte niet voldeed aan één of meerdere voorwaarden. Het Meldpunt is van mening dat de alternatieven het uitgangspunt zouden moeten zijn. Een borgsom, een meldplicht of eventueel combinatie van beide zijn goede opties om iemand in de gaten en beschikbaar voor uitzetting te houden. Ook in deze situatie kan worden gewerkt aan terugkeer.

Herhaalde detentie en detentieduur

Verder wil de Staatssecretaris niet afzien van de herhaalde bewaring van vreemdelingen. Bij het Meldpunt zijn gevallen bekend van vreemdelingen die 11 keer in bewaring zijn geplaatst. Indien de Nederlandse overheid er niet in is geslaagd om een persoon binnen een redelijke termijn uit te zetten, dan is opeenstapeling van nieuwe bewaringsperiodes niet gepast. In veel Europese landen ligt de maximale detentieduur op enkele maanden. Na deze enkele maanden is detentie *voor altijd* uitgesloten. Eventueel kan na verlopen van deze maximale detentietermijn een beroep worden gedaan op de VBL-plaatsen. De Staatssecretaris is al van plan deze uit te breiden met 400 en wij hopen dat dit aantal nog verder zal worden uitgebreid.

Vermindering aantal vreemdelingen in detentie

Herhaaldelijk geeft de Staatssecretaris regelmatig aan dat er minder vreemdelingen in bewaring zullen worden opgenomen. Zo zou de detentiecapaciteit verminderd worden van 2081 heden naar 933 plaatsen in 2016 met mogelijk een reservecapaciteit van enkele honderden cellen. In 2012 lag de bezetting op 949 vreemdelingen (en nog steeds dalende), wat betekend dat het huidige aantal vreemdelingen in detentie kan worden gehandhaafd. Dit geeft de Staatssecretaris ook toe. Naast dat het sluiten van de overige gevangencellen een kostenbesparing opleverd, heeft dit verder geen toegevoegde waarde voor het vreemdelingenbeleid.

Kwetsbare groepen

In de brief van Teeven noemt hij regelmatig de term 'kwetsbare groepen'. Hij doelt hier vooral op gezinnen met kinderen en amv's. Wij hebben niet het idee dat het beleid hier essentieel veranderd ten opzichte van het oude beleid. Het Meldpunt pleit ervoor om ook vreemdelingen die lijden aan medische of psychische problemen niet in detentie op te nemen. Eventueel zou er in GGZ-instellingen ruimte voor hen kunnen worden gemaakt.

Visitatie

Het Meldpunt begrijpt de beslissing van de Staatssecretaris om niet op korte termijn te stoppen met de visitaties die dagelijks toegepast worden, niet. Veel vreemdelingen zijn in aanraking gekomen met verkrachting, vernedering en onderdrukking. Visitatie kan deze traumatische gebeurtenissen terughalen en heeft dus een onredelijk groot impact op veel van deze mensen. Wij pleiten ervoor dat er direct wordt overgegaan tot enkel fouilleren, al zien wij dit niet als een ideale oplossing voor de lange termijn.

Rapport Amnesty International

In het in september 2013 verschenen rapport van Amnesty International, vat zij goed samen hoe de vreemdelingenbewaring er voor de vreemdeling uitziet. Er wordt cijfermatig een overzicht gegeven van onder andere de hoeveelheid mensen die in detentie zitten, hoelang zij in detentie zitten en hoe detentie wordt toegepast op kinderen. Ook wordt beschreven welke beperkingen de vreemdelingen in detentie hebben. Hierbij kunt u denken aan de weinige bezoeken, leermogelijkheden, hoge telefoon- en boodschappenkosten, visitatie, verlof bij overlijden en isolatie. Voor alle details raden wij aan het gehele rapport te lezen.

Klik [hier](#) voor het rapport van Amnesty International.

Rapport College voor de Rechten van de Mens

In juli bracht het College voor de Rechten van de Mens een rapport uit over de stand van mensenrechten in Nederland in 2012. Ook vreemdelingendetentie en het vreemdelingenbeleid in het algemeen kwamen aan bod. Aangezien het rapport veel verwijst naar de kritiek uit het eerder genoemde CPT-rapport en de in de vorige uitgaven van deze nieuwsbrief genoemde rapporten van de IGZ en de Nationale ombudsman, raden wij aan deze nogmaals te lezen.

Het rapport van het College voor de Rechten van de Mens kunt u [hier](#) lezen. Met name de hoofdstukken 'Migratie en mensenrechten' en 'Rechtspleging rechtsmiddelen en vrijheidsbeneming' zijn in dit kader relevant.

Reactie Nederlandse overheid CPT-rapport

Eind 2011 heeft de European Committee for the Prevention of Torture (CPT) een bezoek gebracht aan de detentiecentra in Nederland. Van dit bezoek is een rapport opgesteld waarop de Nederlandse overheid afgelopen maand een reactie gaf. Hier volgen enkele punten uit het rapport:

- Punten 36/37: handboeien tijdens transport 'worden niet gebruikt, tenzij' er veiligheidssrisico's zijn. *Wij horen regelmatig dat vreemdelingen geboeid vervoerd worden. Wij zijn uiteraard niet bij de transporten aanwezig, maar wij hebben het gevoel dat er vrij snel tot het gebruik van handboeien wordt overgegaan. Lees bijvoorbeeld het verhaal van de zwangere vrouw uit de nieuwsbrief van maart.*
- Punten 40/42: mensen worden niet langer dan 18 maanden vastgehouden en mensen worden niet vlak na hun vrijlating weer opgepakt, tenzij er veranderingen zijn in het dossier van de persoon die tot uitzetting zouden kunnen leiden. 'Dit zou namelijk een schending van het recht zijn'. *Bij het Meldpunt hebben wij contact (gehad) met meerdere mensen die vlak (herhaaldelijk) na hun vrijlating weer zijn opgepakt. Wij herkennen ons op dit punt dan ook niet in het standpunt van de Nederlandse overheid.*
- Punt 44: een arts adviseert de directie van een detentiecentrum of het verstandig is om hongerstakingen over te plaatsen naar een (justitieel) ziekenhuis of om hem of haar te plaatsen in een afzonderingscel met camerabewaking. *Dit spreekt de eerder genoemde uitspraak van de CvT tegen. Echter, de reactie op dit rapport is hoogstwaarschijnlijk vóór de uitspraak van de CvT geschreven.*
- Punten 45/46: In 2012 hebben 200 gezinnen met in totaal 350 minderjarigen in vreemdelingenbewaring gezeten. De gemiddelde detentieduur voor deze minderjarigen was acht dagen. In het verblijf van de gezinnen is volgens onze overheid ruimte gemaakt voor voldoende recreatie- en werkmogelijkheden. Voor minderjarigen die bij aankomst in Nederland niet vergezeld werden door een meerderjarige vertegenwoordiger, geldt dat in 2012 in totaal 50 minderjarigen voor gemiddeld 43 dagen in detentie hebben gezeten.
- Punt 47: er moet volgens het CPT meer medisch personeel aanwezig zijn, maar volgens de Nederlandse overheid voldoen zij al aan de eisen van de Landelijke Huisartsen Vereniging (LHV) en staan de detentiecentra bovendien onder toezicht van de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ). Indien de IGZ verklaard dat er inderdaad meer medisch personeel aanwezig moet zijn, dan is zij bereid haar standpunt te herzien. *Wij krijgen de indruk dat er lang niet altijd genoeg medisch personeel in het detentiecentrum aanwezig is en horen vaak van vreemdelingen dat er niet genoeg tijd wordt genomen voor hun klachten. Wij willen benadrukken dat vreemdelingen (net als bijvoorbeeld ouderen) veel meer behoefte hebben aan medische zorg dan de gemiddelde mens. Wij vragen ons dus af of die richtlijnen wel op deze groep mensen van toepassing zou moeten zijn.*
- Punt 52: De regering doet op dit moment onderzoek naar de mogelijkheden om bezoek te ontvangen zonder toezicht. Dit is een *belangrijke stap die hopelijk snel genomen gaat worden.*

Klik [hier](#) voor de volledige reactie van de Nederlandse overheid op het CPT rapport. Vanaf pagina 15 tot en met 23 komt de vreemdelingenbewaring aan bod.

4. Fietstocht 'Vreemmland Wielerronde en wakes Activiteiten

Fietstocht 'Vreemmland Wielerronde'

Op 6 juli is de fietstocht 'Vreemmland Wielerronde' gehouden. Het doel was om op ludieke wijze actie te voeren tegen schending van mensenrechten in de Nederlandse vreemdelingenbewaring en de politiek aan te moedigen om verandering van dit regime in gang te zetten.

Klik [hier](#) voor foto's en achtergrondinformatie van het evenement.

Wakes

Wil u de mensen in de vreemdelingenbewaring ook laten weten dat u het niet eens bent met het regime waarin zij zich bevinden? Of wil u hier meer over te weten komen? Bezoek dan tesamen met vrijwilligers en organisaties (één van) de detentiecentra tijdens de komende wake(s):

Detentiecentrum Zeist:

Voor de komende wakes en adresgegevens kunt u [deze website](#) in de gaten houden.

Detentiecentrum Rotterdam:

Voor de komende wakes en adresgegevens kunt u [deze website](#) in de gaten houden.

Detentiecentrum Schiphol

Voor de komende wakes en adresgegevens kunt u [deze website](#) in de gaten houden.

**Het Meldpunt Vreemdelingendetentie wordt mede mogelijk gemaakt door:
Amnesty International, Stichting het R.C. Maagdenhuis en Haella**

www.meldpuntvreemdelingendetentie.nl | 030-2990222 | vanuit detentie: 0800-3388776
Stichting LOS - Meldpuntvreemdelingendetentie